

DEBRECZEN

Keletmagyarországi Napló — XVII. évfolyam 105. szám — 1940 május 10 péntek — Ára: 12 fillér

FALU ISKOLÁI

Irta: id. Szigethy Gyula

A kultuszminiszter betérjesztette a 8 osztályos elemi iskoláról szóló törvényjavaslatot a képviselőházban. Ez év szeptemberétől már 4000 iskolában térnek át a 8 osztályos oktatásra, úgy-hogy 524.000 tanuló fog már 8 osztályos elemibe járni. Szerencsésen oldják meg a mezőgazdasági népesség gyermekeinek oktatását, kiküszöbölve azokat az aggodalmakat, amelyek az iskolaidő meghosszabbítása ellen falun felmerültek. A falusi elemi iskolák felső tagozatát a szorgalmi idő csak 6 hónap lesz s a közismereti tárgyakon felül főleg mezőgazdasági ismereteket tanítanak. Ilyenformán a szegényebb néposztály gyermekei a dologidőben nincsenek az iskolához kötve, viszont az év hat hónapjában hasznos ismereteket szerezhetnek.

Mi, akik e hasábon sokszor sürgetjük a falu kultúrájának emelését, a legnagyobb örömmel üdvözljük a most benyújtott javaslatot, melynek jelentőségét teljes mértékben elismerjük. — Azonban csak mint első lépést fogjuk fel a 8 osztályos elemi iskolát a falu kultúrájának emelésére, további intézkedéseket és folytatást is várunk. A földbirtokreform keretében kell megoldani, hogy minden vármegye legalább 300-400 holdon állítson fel egy 4 osztályos mezőgazdasági szakiskolát, a most felosztásra kerülő birtokokból hasznosabban egyetlen vármegye sem tud felhasználni földet mint akkor, ha ezen megteremt a 4 osztályos mezőgazdasági szakiskoláját. Nem olyan szakiskolát gondolunk, amely vasúti, postai és egyéb tisztviselői állásra képesít, hanem elképzelésünk olyan középfokú mezőgazdasági szakiskolának a felállítására, amely habár megadja az önkéntesi jogot az ott tanulóknak, már csak azért is, hogy a magyar honvédség tisztikarában minél nagyobb számban foglaljanak helyet a földdel foglalkozó, arra képesített jó magyarok azonban ez az iskola csak olyan képesítést adjon, hogy az azt elvégzett tanuló csak a mezőgazdaság kötelekében helyezkedhessen el.

Ha minden vármegye megcsinálja a maga középfokú gazdasági iskoláját és abban a szegénység, színvonal tanulóik ingyenes elhelyezést nyernék, a vagyonszámba gazdák gyermekei pedig mérsékelt díjazás mellett végezhetik tanulmányukat, akkor nemcsak a falu kultúráját fogjuk emelni, hanem elsősorban emelkedik a mezőgazdasági kultúra, amely a mezőgazdaságnak a bevételeit legalább megőszörözheti. Ezekbe az iskolákba azért lehet ingyenesen felvenni tanulókat, mert az okserűen kezelt 3-400 holdas iskola területén a tanuló nemcsak elméleti oktatásban részesülne, hanem gyakorlatban is és ténylegesen ők látják el ennek a területnek minden mezőgazdasági munkáját. Miután ez a belterjesen kezelt mezőgazdaság feltétlenül jövedelmező volna, így önmaga teremtené meg az ingyenes oktatáshoz szükséges alapot, illetve megteremtené az iskola növénydélét az ő becsületes munkájukkal.

A mezőgazdaságban gyakorlati oktatásra van szükség és pedig minél erőteljesebbre, mert a többtermelés kérdését csak így tudjuk előrevinni, így lehet belterjesen dolgozó kisgazdákat sorompóba állítani, akiknek példaadása feltétlenül olyan széles körben fogja emelni a mezőgazdaság kultúráját, amely ezerszeresen téríti vissza minden vármegyének azt az áldozatot, amelyet most a birtokreform alkalmával a nem házással esztelenül. Hiszen mit látnak! A statisztika számszerűen

igazolja, hogy Dánia, Hollandia és Belgium, ez a három állam sokkal kisebb területen folytat mezőgazdálkodást, — mint amilyen területen a Felvidék visszacsatolása előtti Csonkamagyarország folytatott és mégis a kisebb területen ennek a három államnak a mezőgazdaságból eredő bevétele 12 milliárdot tesz ki, ugyanakkor, amikor a nagyobb területen dolgozó Magyarország mezőgazdasági termelvényeinek értéke 2 milliárd pengőt tesz csak ki. Tehát kisebb területen hatszorosan nagyobb a mezőgazdaságnak a hozama, mint nálunk.

Jóllehet ezeknek a mezőgazdasági bevételeknek ezekben az államokban kedvez a klimatikus viszony és értékesítési lehetőség is, azonban még senki sem lehet mindent ennek a javára írni, hiszen aki ezeknek az államoknak a mezőgazdaságát tanulmányozta, nagyon jól tudja, hogy az ottani gazdaközösség műveltsége olyan magas fokra van emelve, az iskolának olyan tömegei segítik elő az ottani mezőgazdasággal foglalkozók kultúrájának emelését —, hogy a legnagyobb hányadában mégis csak ezt a többértékű termelést a mezőgazdasággal foglalkozók magasabb műveltségében kell látnunk. Hiszen ha megfigyeljük, láthatjuk, hogy a földreform törvény következtében és a vi-

tézi földek intézményének bevezetésével, valamint számos nyugalmazott katonatisztnak a földbirtokhoz való kapcsolódása révén egyes gazdaságoknak a magasabb műveltségű embereknek az irányítása következtében nemcsak hogy nagyobb termelése mutatkozik, hanem ismerünk olyan esetet, amikor egy-egy ilyen arra termelt ember kezébe vert egy birtokterületet, annak a birtokterületnek a jövedelmét megtudta nyolcszorozni az intenzívebb, belterjesebb és szakszerű gazdálkodással. Nem lehet vitás tehát, hogy abban az esetben, ha a kultuskormány azon az úton amelyen elindult, tovább fog menni, meg fogja teremteni a lehetőséget arra, hogy a mezőgazdasággal foglalkozók nemcsak az édesapjuk által gyakorolt módszereket vigyék bele a gazdaságukba, akkor amikor a vezetés az ő kezükbe megy át, hanem azt a hatalmas mezőgazdasági kultúrát vigyék magukkal, amelyet most már a 8 osztályú elemi iskolában és a középfokú mezőgazdasági iskolában megszerettek. — Ebben az esetben Magyarország mezőgazdasági termelése rövid időn belül meg fog kétszereződni és a további emelkedés attól fog függni, hogy minél nagyobb tömegekben ontsa ez az iskolatípus azokat a gazdákat vissza a faluba, akiknek működése és műveltsége és gazdasági kultúrája példaadólag hathat a falvakban és elindíthatja a falu népet azon az úton, amely egy boldog, gazdag Magyarországhoz vezet. Természetes, hogy pénzügyileg is alá

kell támasztani az ilyen gazdasági akciót, erre valók az Országos Központi Hitelszövetkezetek, amelyek fiókjainak nem szabad hiányozni az ország egyetlen falvából sem és ezeknek nemcsak a mostani szűk keretekben kell dolgozniuk, hanem igenis az összegyűjtött tőkét kell felhasználniuk, hogy olesó és könnyen megszerezhető kedvező hitellel tegyék lehetővé azoknak a gazdáknak belterjesebb gazdálkodásba való áttérését, akikben erre megvan a rátermettség és akinek a munkája sokkal nagyobb garancia, mint az első helyen betáblázás.

Ha a kultuskormány tehát tovább megy a megkezdett úton a mostani földbirtokreform folyamán még nem van ezeknek a birtokoknak minden egyes vármegyében a megszerzésére, mód van ezeknek az iskoláknak a megépítésére is, ebben az esetben ennek az országnak a legértékesebb tagjait a magyar parasztsztyált fogják elindítani a kulturális és gazdasági emelkedés útján, ez pedig azt jelenti, hogy erős, hatalmas és megelégedett gazdaságszociális fogórt állni hazánk védelmében és a mezőgazdasági föbbtermeléséből eredő állami jövedelmek mindinkább arra fogják képesíteni a kormányzatot, hogy a falu kultúráját oda emelje, hogy ne kívánkozzék el a leg egyszerűbb munkás se a faluból, hanem éppen olyan gazdasági és kulturális körülmények között éljen a magyar gazdaságszociális is, mint amilyenben él a városi polgárság.

Chamberlain lemondása küszöbön áll

A munkáspárt és a liberális vezetők nem hajlandók belépni a kormányba — Chamberlain lemondása után nemzeti kormány alakul Angliában — „A sötét felhők elmúlóban vannak Balkán egéről“

A Magyarországgal kapcsolatos célzatos külföldi híreket erélyesen cáfolják

Míg a hét eleje a háború kiterjedésének riasztó hírével volt telve, addig a hét másik fele aránylag nyugalmasabb napokat hozott. Nyugalmat árulnak el a belgrádi jelentések. A jugoszláv főváros lapjai kiemelik, hogy a Balkán-helyzet az elmúlt 24 óra alatt lényegesen javult. A külföldi tudósítások Rómából, Berlinből, Párisból és Londonból azt jelentik, hogy mindenütt kedvezőbben ítélik meg a délkelet-európai helyzetet. A Politika tudósítója szerint Olaszország nem fog saját kezdeményezéséből semmi olyan lépést tenni, amely kiterjesztene a vizslyt. Berlinben szintén úgy látják, hogy a sötét felhők elvonulóban vannak a Balkán egéről.

Szöfia mértékadó politikai körökben kijelentik, hogy azok az egyes külföldi lapokban megjelent hírek, amelyek szerint Szöfiában megkezdtek a lakosság elavoltítását és általában nagy nyugtalanság uralkodnék, teljesen alaptalanok.

Brüsszelből származó jelentés szerint 48 órai idegesség után a helyzet bizonyos enyhülésre alapítható meg és illetékes körök nagyobb nyugalmat tanúsítanak. Madameilletti

Belgium tovább folytatja katonai készülődését. A szentiszban Deleis nemzetvédelmi miniszter az interpellációra válaszul kijelentette, hogy a tíz legfiatalabb korosztályhoz tartozó fegyverbíró embereket, akiket előzőleg mentesítettek a katonai szolgálatról szeptemberben sor alá veszik. Ezzel az idősebb évszámúkat elbocsátják a szolgálatból. A lapok szerint így a bevonható férfiak száma 50 ezer lesz.

Csökkent a feszültség Hollandiában is. Most inkább a belső rend megővására és esetleges puccs megakadályozására törekszik a kormány. A holland hadsereg főparancsnoka rendelettel megtiltotta, hogy 500 nál több ember gyűlést tartson szabadság alatt. Kivételes engedélyt csak a főparancsnok adhat.

Az egész világon nagy érdeklődés nyilvánul meg aziránt, hogy mi lesz az angol kormány sorsa. Londoni parlamenti tudósítás szerint a helyzet esütörtökön délután még mindig bizonytalan maradt. Ugy látszik, hogy Chamberlain nem siettetni elhatározásait és megvárja, mit határoz a munkáspárt a kormányban való részvételről. Ez pedig csak a

munkáspárt jövőheti értekezlete után tudható meg. A miniszterelnök követői szerint minden zaklatás oka az, hogy Chamberlain túlságosan lojálisan viseltetik miniszterteránsai iránt. Bár az ellenzék Chamberlain személy szerint is támada, azok, akik közelebbi kapcsolatban állnak munkájával, nem osztják ezt a fel-fogást. Ez viszont nem áll fenn a többi miniszterre nézve és Chamberlainnak választania kell vagy megválnak tőlük, vagy velük megy. Beavatottak szerint a megoldás nem képzelhető el az ellenzéki pártok közreműködése nélkül. Eppen ezért, ha az ellenzék visszaautasítja az együttműködést Chamberlain alatt, még az is kérdéses, vajjon hajlandó-e résztvenni egy olyan kormányban, amelynek Chamberlain tagja. A kérdésre a válasz valószínűleg nem. Amennyiben Chamberlain távozik, legvalószínűbb utóda a háborús miniszterium élén lord Halifax. Minthogy a hagyományok szerint a miniszterelnöknek az a sóház tagjának kell lenni, Halifaxot képviselővé kell választani. Churchill is szóba került Chamberlain utódként, a szerda esti vita során azon mindenben azonosította magát a miniszterelnökkel s így nem valószí-

Mindenkinek fontos! Hogy
retikülje
divatos legyen.
Bőröndárút
Tóthfalussy
bőröndös szaküzletből vegyen
PIAC UOCA 40. SZ.

nő, hogy ő venné át az új kormány vezetését.

Alsóházi körök véleménye szerint ha lemond is Chamberlain, csupán azért mond le, hogy a királytól megbízást kapjon az új kormány megalakítására. Ily módon Chamberlainnak lehetősége nyílnék arra, hogy teljesen új kormányt alakítson.

Munkaspárti és liberális vezetők nem lépnek be Chamberlain kormányába

London, május 9. (Reuter.) Atlee és Greenwood háromnegyedórás megbeszélést folytatott Chamberlainnal. A miniszterelnök esütőfőként nem volt a királynál és nem is készült kihallgatásra. Csütörtökön már nem várnak újabb politikai eseményt.

A Reuter iroda értesülése szerint a miniszterelnök munkaspárti vezetőkkel folytatott eszmecsereje során megkérdezte őket, hajlandók-e újjalakított kormányban résztvenni s ha nem, hajlandók-e valamely más konzervatív párti miniszterelnök kormányával együttműködni? A munkaspárti vezetők azt felelték, hogy az ő kormányában nem vehetnek részt. Az ellenzéki liberális párt ugyanerre az álláspárra helyezkedett. A munkaspárt képviselőinek

Még nem mondott le...

London, május 9. (Havas.) A miniszterelnök környezetében határozottan cáfolják, hogy Chamberlain lemondott volna a királynál, ami első lényeges feltétele minden hasonló lemondásnak. Chamberlain jelenleg legközelebbi munkatársaival tanácskozik a jövődől állásfoglalásról.

Halifax lord külügyminiszter kora reggel hivatalába ment, majd röviddel 10 óra után Chamberlain miniszterelnöknél jelent meg a miniszterelnökségen.

Chamberlain miniszterelnök mindennapi sétáját nem tette meg a parkban.

Chamberlain 10 óra 50 perckor elhagyta a miniszterelnökségi palotát és az alsóházba ment. A miniszterelnökök az útonal mentén többszázfőnyi tömeg éltette.

Atlee és Greenwood munkaspárti ellenzéki képviselők a késő délutáni órákban felkeresték Chamberlaint a miniszterelnökségen.

a feltett kérdésekből most már nyilvánvalóan látszik, hogy Chamberlain kész lemondani, ha esetleg elősegítheti az új kormány megalakulását nemzeti alapon. (MTI)

London, május 9. (Havas.) A konzervatív képviselőknek az alsóházban csütörtökön délután megtartott összejövetele után a Press Assotiation parlamenti szerkesztője a következő határozatot ismerteti: Több képviselő a szerdai ülésen hevesen támadta a kormányt. Csütörtökön külön összejövetelt tartottak és elhatározták hogy teljes támogatásukkal segítik a miniszterelnöket, hogy valóban nemzeti kormányt alakíthasson, amely három politikai párt képviselőjét foglalja magában. (MTI)

Az angol alsóház vitája

Butler szerint remény van Anglia és a szovjet közötti gazdasági meg egyezésre.

London, május 9. (Reuter.) Az alsóház megkezdte a vitát Davies indítványára, amely szerint a legközelebbi ülést május hó 14-én és 21-én tartják. Davies hangsúlyozta hogy az indítványt a tegnapi esti események előtt adta be, de éppen a tegnapi történetek még szükségesebbé teszik, hogy a ház elsősorban adandó alkalommal osszeüljön újból. — Sürgette, hogy ne halogassák a kormány átalakítását. A helyzet napról napra súlyosabbá válik — mondotta —, bármely pillanatban jöhet egy újabb fordulat. Emlékeztetett a dániai és norvégiai megszállás váratlanságára és senki sem tudhatja, mikor kerül sor egy másik államra, pl. Hollandiára, Belgiumra, vagy a Balkán államokra. Boothby (konzervatív) hasonló hangon beszélt. Más szónokok szerint viszont a 12 napi szünet alatt megbeszélés

léseket lehet folytatni. Végül Margessen kapitány, kormánypárti vezetőférfi megismételte Chamberlain kijelentését: Amennyiben szükség lesz rá, a Házat újból összehívjuk. — Davies erre visszavonta indítványát.

Butler külügyi államtitkár az angol-orosz gazdasági tárgyalásokra vonatkozó kérdésre adott írásbeli válaszában jelentette, hogy az angol kormány megfontolás tárgyává tette a szovjet kormánytól április 19-én kapott közléseket. A brit kormány most felkérte a szovjet kormányt, hogy juttasson el hozzá további ajánlatokat és ezek alapján megfontolás tárgyává teszi a két ország közötti gazdasági egyezmény megkötésének lehetőségét. Remény van arra, hogy a két ország kiküldöttel között folyó tárgyalások eredményre vezetnek. (MTI)

A 37 évesekig soroznak Angliában

London, május 9. A király rendeletet írt alá, amely kimondja, hogy bizonyos kivételek mellett mindazok a brit férfiak, akik 19 évesek elmúltak,

de még nem 37 évesek, katonai szolgálatra kötelezhetők. Ez a rendelkezés becsülése szerint több, mint 2 millió 500 ezer embert érint.

A francia kormány átalakítására is sor kerülhet

Páris, május 9. Azt hiszik, hogy a minisztertanácsban fontos határozatokat hoztak a további hadviselés tárgyában. Nem tartják kizártnak,

hogy abban az esetben, ha a Chamberlain kormányt át kellene alakítani, Reynaud szintén átalakítja kormányát.

A norvégiai hadműveletek Német repülők támadása Narviknál

Berlin, május 9. (Német TI.) A véderő főparancsnoksága közli: A német harczi repülőgépek Narviknál megtámadták az ellenséges tengeri erőket. Ennek során egy közep nagyságú bombával elsüllyeszttek egy hétézertonnás szállítóhajót. Narviktól északra a német repülő-

osztagok ismétellen beleavatkoztak a földön folyó harcokba és bombáztak menetoszlopokat s elhallgattattak ellenséges ütegeket.

A Skagerrakban a német légerők bombatalálattal megsemmisítettek egy ellenséges tengeralattjárót.

Német járőrök bevonultak Nordli svéd-norvég határállomásra

Stockholm, május 9. (Német TI.) A stockholmi „Tidningen” jelenti a svéd-norvég határról, hogy a német

járőrök kedden este bevonultak Nordliba és átvették az ottani határállomást. (MTI)

Bemutató mai
A humor és vidámság tűzijátéka!
Főszereplők:
CLAUDETTE COLBERT a ragyogó new-yorki feleség
DON AMECHE a mindig ötletes pesti férj
FRANCIS LEDERER a párisi Don Juan
MARY ASTOR a Don Juan barátója.

APOLLO
FILMSZÍNHÁZ

A férj közbeszól

Legújabb Magyar Villághíradó! Előadások: 5, 7 és 9 órakor. Telefon: 25-09.

Hitler hadparancsa a norvég hadifoglyok szabadonbocsájtásáról

Berlin, május 9. Hitler kancellár, mint a birodalmi véderő legfőbb parancsnoka, tegnap a Norvédiában harcoló német haderők főparancsnokához a következő parancsot intézte:

— A német nép és kormányának akarata ellen Haakon király és kormánya hadba hívta a norvég népet Németország ellen. Ebben a harcban a következőket kell megállapítani: A norvégiai háború szembeállítva a lengyel háborúval, ahol lengyel részről katonáinkkal, akik sebesülten vagy anélkül fogságba estek, a lengyelek a legnagyobb mértékben embertelenül jártak el, vagy halálra kínózták őket.

— Különbséget kell tennünk a norvég és lengyel haderők között. A norvég hadjárásban egyetlen egy esetben sem fordult elő a hadviseléssel való visszaélés. A norvég katonák sohasem jár el gyáva vagy alattomos módon katonáinkkal

szemben, úgy, mint az a lengyelek-nél napirenden volt.

— A norvég katonák becsületesen és nyíltan harcolt; sebesülteinkkel és foglyainkkal rendesen viselkedett és tisztelettel hánt velük. A polgári lakosság hasonlóan viselkedett: sohasem vett részt a harcokban és sebesülteinkről nemesen gondoskodott. Ezért méltányolva ezeket a körülményeket, elhatároztam hogy engedélyt fogok adni, hogy a fogságbaesett norvég katonákat ismét szabadlábra helyezzek.

— A nemhivatásos katonák azonnali szabadlábrahelyezését engedélyezem. A hivatásos katonáknak is csak addig kell fogságban maradniuk, amíg a norvég kormány mozgósítási parancsát visszavonja, vagy amíg a fogságbaesett tiszték és katonák ünnepélyes becsületszóval megfogadják, hogy a további harcokban nem vesznek részt Németország ellen. Hitler Adolf.

Újabb szövetséges csapatok szálltak partra Narviknál

Stockholm, május 9. A Svenska Dadbladet haditudósítója részletes jelentést közöl a Narvik körül folyó harcokról. Az utóbbi napokban — írja a tudósító — az északnorvégiai heves hóviharak ellenére is rendkívül megélenkült a harci tevékenység.

A nyugati hatalmak újabb csapatokat szállítottak partra s az egyesült angol-francia-norvég csapatok elkészenedten támadják a német állásokat. Az angol hadiflotta együtt működik a szövetséges gyalogsággal és a norvég járőrökkel.

Angol jelentés német hajók elleni támadásról

London, május 9. (Reuter.) A tengernagyi hivatal a német csapatszallító és utánpótlást szállító hajók elleni búvárhajó sikerekről számol be. Egy tíz hajóból álló hajókisérletre torpedókat löttek. Ezek közül hat célba talált.

Egy másik hajókisérletet három találat ért. Egy harmadikat pedig két találat. Egy egyedül haladó hajót megtorpedóztak úgy, hogy az elsüllyedt. Egy másik hajót partra tereltek és azután pusztították el.

Mussolini beszélt

Róma, május 9. A birodalom alapításának ünnepe alkalmából nagy ünnepség volt a római Venezia téren, amelynek során a Duce személyesen osztotta ki a tüntetőket a spanyol és ethiopiai háború giaz hóseinek. A szertartás után nagy tömeg gyűlt össze a téren és lekesen ünnepelt Mussolinit, aki több ízben megjelent a palota erkélyén,

ahonnan a következő beszédet intézte az egybegyűltekhöz: — 1930 május 9. nagy nap hazánk történelmében. Annak a fényes győzelemnek a napja, amely elvitathatatlan, mint a nap ragyogása. Beszédem után hozzá kell szoknotok az én hallgatásomhoz, amelyet csak a tények törnek majd meg.

Az olasz lapok a balkáni helyzetről

Róma, május 9. Az olasz lapok azt írják, hogy Nagybritannia balkáni diplomáciai offenzívája megbírsult. Ezt a megállapítást az olasz lapok a következő 4 körülményre alapozzák: 1. az ankarai nagykövet szófiái megbeszéléseinek negatív eredménye, 2. az Avala iroda cáfolata a Jugoszláviának adandó állítólagos angol garancia ügyében, 3. a román Timpul cikke, amely hangoztatja, hogy Románia nem akar senki számára hadműveleti bázissá átalakulni és 4. a Magyar Távirati Iroda közleménye, amelyben rosszakaratú propaganda hírnek mondja azt, hogy Németország csapati számára átvonulási engedélyt kért Magyarországtól.

A Resto del Carlino a Jugoszláviának felajánlott állítólagos angol garanciával kapcsolatban a következőket írja: Jugoszláviát senki sem fenyegeti, sem Olaszország, sem Németország nem szándékszik megváltoztatni kapcsolatait Belgrád irányában és Belgrádnak sem érdekelt, hogy irányt változtasson, aminek következményeit nem volna nehéz előre látni. A tengelypolitika egyszerű, világos és egyenes, semmi értelme sincs, hogy a jugoszlávok megváltoztassák magatartásukat.

Víg színház

A legszebb, a legjobb, a legnagyobb magyar film:

Gül Baba

SZELECZKY ZITA, JÁVOR PÁL,
Maklary. Kőműves a főszerepekben.

Nevetséges és tendenciózus állítások cáfolata

Budapest, május 9. Illetékes helyen az alábbi közlést tették a MTI-nek: Több külföldi lapban hírek láttak napvilágot egy beszélgetés tartalmáról, amely Teleki Pál gróf miniszterelnök és a budapesti angol követ között folyt volna le. Nem igen szokott előfordulni, hogy egy ország miniszterelnöke, vagy egy, az illető országba akreditált követ közléseket tegyen harmadik, nem hivatalos személyek-

nek egymás között lefojlt tárgyalásokról. Így már ezért is nevetséges és tendenciózus minden olyan állítás, amelyet ezzel kapcsolatban külföldi lapok, egy Assotiation Press jelentésére hivatkozva világgá kürtölnek. Minden olyan hír tehát, hogy Nagy-britania bármilyen katonai támogatást is ajánlott volna fel Magyarországnak, Németországgal szemben, minden alapot nélkülöz. (MTI)

Az adóemelésből befolyó összegek nemzetvédelmi célokat szolgálnak, mondotta a pénzügyminiszter

Hóman külügyminiszter a 8 osztályos elemi iskoláról

Budapest, május 9. A MEP csütörtökön este pártértekezletet tartott, melyen Hóman Bálint kultuszminiszter ismertette a 8 osztályos népisiskoláról szóló törvényjavaslatot. A 8 osztályos népisiskolák létrehozása évtizedes törekvése volt a kultuskormányzatnak és a javaslat a társadalom minden rétegében megnyilvánult óhaját vált valórá. Ma se pénzügyi, se személyzeti szempontból nincsen akadály a 8 osztályos népisiskola megvalósításának és ez egy öszen a már működésben levő, mintegy négyszáz népisiskolával együtt kb. 4000 népisiskolában indul meg a 8 osztályos tanítás. A még hátralevő kb. 3500 iskola átszervezését, illetőleg 7-8 osztályra való kiegészítést pedig a következő öt év alatt tervezik; végül részletesen ismertette a törvényjavaslat egyes szakaszait és kérte a javaslat elfogadását.

Az értekezlet a törvényjavaslatot egyhangúan elfogadta.

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter ismertette ezután a csütörtökön megjelent pénzügyi rendeletek előzményeit és indokait.

Hangoztatta, hogy a mostani adóemelésből befolyó összegek egyedül honvédelmi és nemzetvédelmi célokat fognak szolgálni és hogy az ilyen módon befolyó többlet összegéről, valamint a befolyásról is a zárszámadásban kimutatást fog adni. Az adóemelés két-ségtelenül kiadással lesz az árszínvonalra, amivel szembe kell nézni. Fontos az, hogy az emelésnek ne legyenek vámszedői. A párt tagjai nagy tapsal fogadták a miniszter szavait, majd az értekezlet áttért az interpellációkra.

Polgár Béla szóváltotta, hogy a zsidó birtokok jörése tanúsítványt szerez, s llymódon mentesül a földbirtokreform alól. Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter kijelentette, tudomása van arról, hogy a zsidó birtokok jörése tanúsítványt szerez, reméli azonban, hogy a rövidesen életbelépő meg-

felelő intézkedések következtében ezeknek az anomáliáknak jörése megszűnik.

Kadlec Antal után gróf Hunyadi Ferenc az ápolónők szociális helyzetét tette szóvá.

Vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter bejelentette, hogy teljesen tudatában van az ápolónők szociális helyzetéről mutató viz-számításoknak, majd rövid áttekintést adott az ápolónőképzésről és hangsúlyozta, hogy az ápolónőképzés egységsítésére törekszik.

Gróf Károlyi Viktor a zsidótörvény végrehajtása tárgyában mondott interpellációjára a miniszterelnök adott választ. Majd Kulesár István miniszteri tanácsos, az értelmiségi munkanélküliség ügyének kormánybiztosa adott szakmai felvilágosításokat a kormánybiztosság irányairól és előző tervéről, az utánpótlás módozatairól és adatszerről teljes képet nyújtott a zsidótörvény végrehajtásának eddigi eredményeiről. Pintér Béla az útkaparók fizetésének felemelése ügyében mondott interpellációra adott válaszában Varga József kereskedelmi miniszter rámutatott arra, hogy az útkaparók napszámbérei általánosságban az egész országban egységesek és hogy a pénzügyi keret nagyobbarányú emelést ma nem tesz lehetővé.

Horváth Géza az árvízkarok miatt szükségessé vált vetőmag-mennyiség mielőbbi szétosztását kérte. A földművelésügyi miniszter rámutatott arra, hogy megfelelő mennyiségű vetőmag áll rendelkezésre és még a múlt évben 250, az idén már 522 vagon vetőmag kerül kiosztásra. Most elsősorban a köles és a kukorica beszerzése és szétosztása folyik és egy-két héten belül nagyobb mennyiséget tudunk adni ezekből az árvízkarosultaknak.

A pártértekezlet a kormány tagjainak válaszait tudomásul vette.

Beszüntették Romániában az élelmiszerek, benzin és petróleum szabad vásárlását

Bukaresti jelentés szerint a kormány gazdasági bizottsága jóváhagyta azt a törvényjavaslatot, melynek értelmében a nemzetvédelem és a polgári lakosság ellátásá-

nak érdekében benzin, petróleum-termékek, fűtőanyagok és élelmiszerek szabad vásárlását megszüntetik. A bukaresti főpolgármester rendelettel emelte a kenyérrájakat.

Roosevelt ma külpolitikai beszédet mond

Washington, május 9. (Reuter.) Roosevelt pénteken az amerikai tudományos kongresszuson elmondandó beszédében valószínűleg a külpolitikai kérdésekre is kitér. Maga Roosevelt igen fontosnak tartja a beszédet, mert annak megfogalmazásához már az elmúlt csütörtökön hozzákezdett. A washingtoni Times Herald szerint az elnök a legnagyobb titokban végzi diplomáciai manőverét. A lap szerint az elnök két hadszíntéren dolgozik, a Csendes-óceánon a hajóhaddal, és

Európában Rómán és a Vatikánon keresztül.

A Fehér Ház nyomtatékosan megáfolja azt a római sajtójelentést, hogy Roosevelt Chillik nagykövet útján békeközvetítést ajánlott Mussolininak, vagy béketervet terjesztett eléje, amelyet Mussolini nem fogadott el. Roosevelt felhatalmazta a Fehér Házat annak közlésére, hogy ez a jelentés nem felel meg a tényeknek és nem helytálló.

Az angol király titkos tanácsulést tartott

London, május 9. A Buckingham-palotában csütörtökön délelőtt fél 11 órakor a király titkos tanácsulést tartott. Az ülésen a következők vettek részt: lord Stanhope, Ernest Brown, Butler és lord Hutcheson.

Egy francia cirkáló megsérült Namsosnál

Berlin, május 9. (Néme TI) A francia sajtó is elismeri, hogy a német léghaderő támadása Namsos előtt súlyos sérüléseket okozott az Emeli Bertin francia cirkálónak. Ezt a cirkálót 1933-ban becsatották vízre. Vízkiszorítása 5886 tonna. Fegyverze 9 darab 15,2 cm-es ágyúból, négy 9 cm-es léghárító ágyúból, nyolc 2,7 cm-es léghárító ágyúból, hat léghárító géppuskából és hat torpedóesőből áll. A hajó 200 aknával és két repülőgépet tud magával vinni. A legénység száma 567 ember. (MTI)

Ankara, május 9. A vésztörvényszék felállításáról szóló törvény kihirdetéséről közölt hír alaptalan. Május 6-án csak az ostromállapot megszüntetéséről szóló törvényt szavazták meg.

A norvég külügyminiszter nyilatkozata

Páris, május 9. (Reuter.) Koth norvég külügyminiszter kijelentette a sajtó képviselőnek, hogy a jövőben a norvég főparancsnokság képviselve lesz a szövetségesek legfelsőbb haditanácsában. Tekintetbe véve e nem teljesen kielégítő körülményeket, mondotta, megelégednénk azokkal a biztosításokkal, amelyeket Londonban és Párisban kaptunk és amelyek szerint a szövetséges kormányok minden tőlük telhetőt megtesznek és amelyek szerint a szövetséges kormányok minden tőlük telhetőt megtes-

Öltözzön!!!

színpompás

emprime

ruhában

nagy választékot talál

Benyátsnál

Hágában cáfolják az ultimátum híret

Amszterdam, május 9. A holland véderő főparancsnoka rendeletet adott ki, amelynek értelmében a parti hajók a holland vízfutakat csak engedély birtokában használhatják, Hollandia légvédelmét ma reggel katonai parancsnokság alá helyezték.

Hágában hivatalos cáfolatot adtak ki, mely megállapítja, sem német futár nem érkezett a holland fővárosba, sem ultimátumjellegű német jegyzék nem érkezett a holland kormányhoz. Az erről terjesztet hírek — jelenti a Havas-iroda — teljesen alaptalanok.

Anglia és Belgium között a Csatornán, ma éjszaka ismét megindult a hajóforgalom, amely nyolc napon keresztül szünetelt.

Róma, május 9. A holland eseményekről az olasz sajtó megnyugtató

híreket közöl, de brüsszeli értesülések alapján azt írják, hogy a riadalom igazi oka egy széleskörű összeküvés volt, amelyet idejében felfedeztek, de amelyet a kormány a legnagyobb titokban akar likvidálni. A kormány nem hajlandó nyilvánosságra hozni, kik voltak belekeverve az összeküvésbe és milyen céljai voltak, mert attól fél, hogy ezzel belső és diplomáciai zavarokat okozhat. A holland kormány elhatározott szándéka, hogy ki-tart a semlegesség mellett, már pedig ha nyilvánosságra hozná a összeküvés adatait, akkor kockáztatná az ország semlegességét. Csak a királyné és a kormány egyes tagjai tudnak az összeküvés mozzatáiról és részleteiről.

Magyar származású hős a kitüntetett olaszok között

Róma, május 9. A Duce által kitüntetett arany vitézségi éres hősök között volt Teodorico Pamfili hadnagy, aki az abessziniai háborút követő katonai műveletek során hősi halált halt.

Pamfili hadnagy anyai részről magyar származású. A Duce délelőtt Pamfili hadnagy édesanyjának adta át az arany vitézségi éremet, meleg szavak kíséretében.

Ref. lelkésznek konferenciája

A debreceni református lelkésznek társasága, május 15-én s 16-án délután 5 órai kezdettel, a Kollégium Oratóriumában nyilvános női konferenciát tart, a következő napirenddel.

Május 15-én, délután 5 órakor: Imádkozik és a konferenciát megnyitja Uray Sándorné. Előadást tart: Szele Miklósné „Uram könyörülj az én fiamon. — Hozzászólások. Előadást tart: Szabó Miklósné „Meddig szenvedlek? — Bach: Lelki énekek: D. dr. Révész Imréné. —

Imádkozik: Mezei Béláné. Május 16-án, délután 5 órakor: Köz-ének. Imádkozik: Kovács Józsefné. Előadást tart: Csik Vilma „Miért nem tudtuk? — Előadást tart Ungvári Erzsébet diakonissza testvér. A konferenciát imával bezárja: dr. Dancsházy Sándorné.

Időjárás

Jóslás: Mérsékelt északkeleti szél, néhány helyen záporosó, vagy zivatar, a hőmérséklet nem változik.

Szórakozzunk! **Üdüljünk!** Sportoljunk!

Pünkösdkor

a Guthi „Dr Vásáry István menedékházban“.

Vonat indul az Egreskerti faraktártól. Menetjegy oda-vissza 1 pengő. Elsőrangú polgári vendéglő, új vezetés alatt Olcsó árak! — Uradalmi fajborok! Csapolt sör. — Állandóan friss cukrász tészták és fagyalt!

Hungária filmszínház.

MA ELŐSZÖR nagy kacsagó est! A 3. RITZ BROTHERS minden eddigig felülmuló bohózata:

„A MESTERDALNOKOK“

Előadások: d. u. 5, 7, 9 órakor!

HIRADÓ!

Az egykori csehszlovák állam, a cseh-morva protektorátus és a jelenlegi Szlovákia

Dr Kováts Andor előadása.

Csütörtökön a Déri muzeumban folyt le az Egyetemi Népszerű Főiskolai tanfolyamon az idei tanév utolsó előadása. A termet színültig megtöltötte az érdeklődő közönség, amely nagy figyelemmel hallgatta végig dr. Kováts Andor egyetemi ny. r. tanárnak, az egyetemi kisebbségi intézet igazgatójának kitűnő előadását, amelyben a csehszlovák állam felbomlását, majd a cseh-morva protektorátus és a szlovák államnak közjogi helyzetét ismertette.

Dr. Kováts Andor e kérdésnek városunkban legalaposabb ismerője, minthogy ő valamennyi idevágó, legnagyobb részben alig hozzáférhető forrásművet áttanulmányozott. Így előadásában bő és részletes felvilágosítást kaptunk a csehszlovák állam létrejöttéről, felbomlásáról, az új államnak a német birodalomhoz való viszonyáról, Németország védelme alá helyezett cseh-morva protektorátusról, valamint Szlovákiáról.

Szlovákia a XIX. század derekán bekövetkezett német „főbredés” vezethető vissza, amelyet a bécsi politika is támogatott, mindig szívesen látván a magyarellenes törekvéseket. A nemzetiségek protekciójára, amely az újabb évtizedekben Ferenc Ferdinándnak és feleségének egy nemzetiségi merénylő által való meggyilkoltatása.

Előadó végül körülményesen ismertette a most uralkon levő szlovák vezetők magyarellenes érzelmeit, végül azonban annak a reményének adott kifejezést, hogy az ezeréves magyar-szlovák érdekösszegzés felismerése Szlovákiában sem késhetik sokáig.

Az egybegyűltek mindvégig a legnagyobb figyelemmel hallgatták végig dr. Kováts Andor érdekes és értékes fejtegetéseit és az előadót lelkesen ünnepelték.

Az elszabadult tehén kalandos útja sok izgalommal és nagy pánikkal

Nagy riadalom okozott tegnap délután egy megvadult tehén. Az egybéként jámbor állatot több társával egy hajcsár vezette, illetve hajította a nagyhidon. Egy szemközti jövő autótól az egyik tehén megvadult és a Hunyadi utcán keresztül elrohant a hajcsártól, aki hasztalan sietett üldözésére, a tehénnek nyoma veszett. A hajcsár az esetet bejelentette a rendőrségnek, ezalatt pedig a közben „lecsillapodott” állat barátságosan és nagyokat bögve átkanyarodott a főúccsra, majd a Szent Anna utcára. Olyan ártatlanul viselkedett a derék állat, hogy a közlekedő szerek mellett fel sem tűnt senkinek, azt hitték, hogy valamelyik szekeren ül a gazdája.

A tehén aztán lekörözött a Nap utcán át a Ceglédi utcára és ott Köszegi István Ceglédi uca 6. szám alatti lakos, tüzfakereskedő udvarára be-kanyarodott. Az udvaron a konyhák ajtajai nyitva voltak a langyos tavaszi délutánon és egyik ajtóhoz odasomfordált a tehén és bedugta fejét. A bent gyanútlanul dolgozó asszony, mikor felpillantott meglepetten látta, hogy egy tehén néz vele farkaszemet. Felsikoltott, az állat pedig ismét nyugtalanul kezdett viselkedni. Ertesítették a közelben posztoló rendőr-

szemet, aki két szakembert, a Bóde cég két mészáros-legényét hívta segítségül, a tehén azonban megcsökönyösödött és nem akart elmenni az udvarból. Erre eselhez folyamodtak és egy másik tehenet hajítottak oda hozzá, mire a szökevény riska is megszeliődött és hagyta magát elvezetni tulajdonosához, Körözs István hentes, Széchenyi uca 50. szám alatti lakoshoz, akihez a hajcsár akarta elhajtani. A kalandos tehén-sétából azonban sok riadalom, pánik és egy rendőrségi akta lett.

Török Károly főkapitányhelyettes, a debreceni rendőrkapitányság új vezetője szombaton veszi át hivatalát

A belügyminiszter Török Károly főkapitányhelyettes, a győri rendőrkapitányság eddigi vezetőjét kinevezte a m. kir. rendőrség debreceni felügyeleti körzetének szemléltető és megbízta a debreceni rendőrkapitányság vezetésével. A miniszteri megbízás a magyar rendőrtisztikának egyik kiváló egyéniségét,

tapasztalatokban gazdag vezető tagját állítja a debreceni rendőrség élére.

Török Károly főkapitányhelyettes értesülésünk szerint csütörtökön búcsúztatták a győri rendőrkapitányságon. A péntek esti vonattal érkezik Debrecenbe, ahol szombaton délelőtt átveszi hivatalát.

Hasbalótte magát egy három éves fiú

Hároméves gyermeknek került kezebe a fegyver Almosd községben Less József lakásán. A gyermek, Nagy Károly játszadozni kezdett a fegyverrel és hasbalótte magát. Elévesztélyes sérüléséből csak hosszas kezelés után tudták meggyógyítani. Less József és felesége ellen gondatlanságból okozott súlyos testi sérülés miatt indult meg az eljárás. A debreceni törvényszék előtt elmondották, hogy a sógoruk kislia vendégségbe került a házuk-

hoz és úgy került a fegyver a gyermek kezébe, hogy kivette a fiókból, ahol tartani szokták.

Less József az álmosdi legeltetési társulat pénztárnoka és azért tart fegyvert a házában, mert már háromszor is rátörték a pénz miatt.

A bíróság megállapította a gondatlanságukat, mert nem tartották záros helyen a fegyvert és ezért Less Józsefet 50 pengő, feleségét 30 pengő pénzbüntetésre ítélték el.

A közkedvelt Kisshonthy József a Páll söröző gyönyörűen átalakított és megnagyobbított kert-helyiségében teszi meg első szereplését Debrecenben

A Páll söröző-étterem az eddig is nagy befogadó képességű kert-helyisést megnagyobbította, gyönyörűen parkírozhatta, valóságos fa- és virág-erdőt varázsoltatott kertjébe. A kert-helyiség közepébe ideálisan megkonstruált szökőkutat létesített és most már nemcsak a földszinti termekben vannak boxok, hanem az udvari sörözőben is.

Olyan képet nyújt ez a helyiség, mint egy nyaraló, pálmák, fák és virágok sokassága minden hangulatot megad a vendégnek, hogy jól érezze magát. Talán egyik oka is annak, hogy Páll Sándor Kisshonthy József ének-művészt az ünnep két estélyére leszerződtette, hogy nagy áldozatok árán megnagyobbított kert-helyiségét még közkedveltebbé és látogatottabbá tegye. Kisshonthy József kellemes meglepetést tartogat első szereplése alkalmából a debreceni közönségnek s minden igyekezete oda irányul, hogy a debreceni közönség megszeresse és

magát megkedveltesse. Rácz Jancsi zenekara már is nagy próbákat tart azokból a régi és új magyar nótákból, amelyeket a rádióból is közismert művész énekelni fog, de a közönség kívánságára a legújabb slágerekből is izelítőt ad és amint a művész mondja a Halálos tavasz-ból az „Ez lett a veszted” című dalt úgy fogom elénekelni, amilyen szépen meg a debreceni közönség nem hallotta.

Ezen kertmegnyitó iránt igen nagy az érdeklődés, asztalfoglalások állandóan vannak s kéri a tulajdonos, hogy asztalfoglalást telefonon is (26-85.) lehet eszközölni. Az asztalok úgy lesznek elrendezve, hogy a művész hangját mindenki hallhassa, sőt tárgyalásba becsátkozott egyik hangkövetítő céggel, mert olyan nagy az érdeklődés, hogy a termekben is közvetíteni akarja Kisshonthy József és Rácz Jancsi zenekarának művészi előadását.

Bonyolódik a Kishegyesi-úti rejtély A csendőrség folytatja a nyomozást Nagy István mezőőr tragédiájának ügyében

Mindjárt egy hete lesz, hogy Nagy István 51 éves mezőőrt össze-zútot fejével megtalálták a Tócsó vízében és e pillanatban a csendőrség bravuros munkája után is még mindig sötét titokként mered az érdeklődők elé a Tócsó-parti tragédia.

Beszámoltunk arról, hogy az ügy gyanúsítottjaként őrizetbe vette a csendőrség Vínceze János lókupeest, aki ellen azonban semmi más bizonyíték nincsen, mint Kiss Róza lap-kézből való vallomása, aki két verekedő férfit látott szombaton hajnalban a gyilkosság színhelyén és egyikről úgy rémlik neki, hogy az Vínceze János volt. A csendőrség maga sem veszi százszázalékosan

döntő erejűnek ezt a tanuvallomást, mellyel szemben Vínceze János felvonultatta egész családját alibi-tanuként, annak igazolására, hogy ő az emberölés hajnalán odahaza, lakásán volt. Lehetséges, hogy a csendőrség már a mai napon szabadlábra helyezi bizonyítékok hiányában Vínceze Jánost. Annival inkább valószínű ez, mert a csendőrség nagyszerű munkával újabb nyomra bukkant, mely minden valószínűség szerint döntő stádiumba juttatja a Kishegyesi úti bűnügyet.

Ettől függetlenül a csendőrség tovább vizsgálja a Kiss Róza lap-kézből való bejelentését is és tanukat halgattak ki arra nézve, hogy pontosan megállapítsák, mikor járhatott újságárúsító útja során szombaton hajnalban a Kishegyesi úton Kiss Róza és nem-e egy más verekedést látott akkor, melynek semmi köze a bűnügyhöz. Mindenesetre a nyomozás a csendőrség tökéletes munkája mellett odajutott, hogy a következő 48 óra döntő jelentőségű lesz ebben a bűnügyben.

Bőröndöt, retikült
a készítőnél vegyen!
FEUERMANN
bőröndösmester
Debrecen, Piac utca 26-28.
Gambrius passage. Telefon: 29-20.

Pünkösdi első napján nyílik meg a nagyerdei strandfürdő

A hét közepén történt erősebb felmelegedés és a közönség köréből megnyilvánult általános óhaj arra indította a fürdőigazgatóságot, hogy miután kilátás van arra, hogy az időjárás továbbra is változatlanul meleg marad, sőt hét végére még erősebb felmelegedés várható, az ünnepre megnyissák a strandot.

Vitéz Szegedy Gyula vezérigazgató, a fürdő igazgatója kijelentette, hogy a szabadban levő fürdő megnyitása pünkösdi első napjára, május 12-re van tervbe véve és ha csak az időjárás közben váratlanul rosszra nem fordulna, ezen a napon megnyílik a szabadban levő fürdő és mindhárom medencéjével rendelkezésre áll a közönségnek. A vízvezető csöveken végzett munkálatok szombaton befejezést nyerne és ebből a szempontból semmi akadálya nem lesz a fürdő megnyitásának. A szabadban levő medencékre nézve természetesen nem vonatkozik a férfiak és nők külön fürdési ideje, a strandfürdőt férfiak és nők együttesen látogathatják.

A strandfürdő megnyitásáról egyébként a fürdő igazgatósága hirdetményben is tájékoztatni fogja a közönséget.

Biztosítási szepítő kurák
TERKA kozmetikában
Piac-utca 71. I. emelet.

Könyv

„MIT KELL A NŐNEK HÁZASSÁG ELŐTT TUDNIA ?“

Ez a címe dr. Barta Gyula debreceni orvos 78 oldalas könyvének, amely Debrecenben jelent meg a szerző kiadásában. A széleskörű tudással megírt könyvben választ kap az olvasó a könyv címére és 13 fejezetben feltárja mindazokat a problémákat, melyek felmerülnek a nőnek a házasság előtti életével kapcsolatban. A könyvet olvasva megállapíthatjuk, hogy nemcsak az orvos szemüvegét használja a szerző a kérdés vizsgálatánál, hanem az ember-szeretettől vezérelve mutatja meg a helyes utat, hogy a tudatlanság és tévhit ne szedjen több áldozatot a fiatal nők seregéből. Állást foglal a keletű időben és kellő módon történő felvilágosítás szükségessége mellett. Hasznos és okosan megírt könyv, melyet népszerű nyelve mindenki számára megérthetővé tesz.

— Negyedimillió pengő a békési árvíz-sújtotta lakosság segítésére, Békés vármegye közigazgatási bizottságának ülésén az alispán bejelentette, hogy Békés megye árvízvédelmi kormánybiztos 250,000 pengőt utalt ki a vármegye részére a belvizerek által rombadólt házak felépítésére.

Debreceni Helyi Vasút. HIRDETMÉNY

Értesítjük a t. utazóközönséget, hogy folyó hó 11-étől, szombattól kezdve további intézkedésig a MÁV pályaudvar-nagyerdei vonalon 5 perccelként közlekedő villamos kocsik közül 10 órától kezdve 16 óráig az „1.” irányjelző számmal ellátott kocsik a Vilmos-császár körúton át az egyetemi klinikák felé, a „2.” irányjelző számmal ellátott kocsik pedig a nagyerdei Vigadó felé a városi uszoda bejáratáig fognak közlekedni. Ehhez képest a Simonyi út végén levő elágazási helytől kezdve úgy az egyetemi klinikák felé, mint a Nagyerdei Vigadó és városi uszoda felé 10 perccel lesz a közlekedés, délelőtt 10 órától délután 16 óráig. A városba befelé és a nagyerdei Vigadótól a kocsik 5 perccelként indulnak. Az üzletigazgatóság.

Csokonai ásványvíz a mi italunk.
Szállítja: **SZLIUKA szikvízgyár**
Telefon: 21-11.

Pünkösdi első- és másodnapján**Kisshonfhy József**

a rádióból is közismert budapesti énekművész szerepel a

Páll söröző kerthelyiség

megnyitó estélyén.

Rendés éttermi árak! Asztalfoglalást már most kérjük eszközölni.

Hogy változnak a forgalmiadóváltás-kulcsok

Mint már jelentettük a kormányrendelettel 3 százalékról 4 százalékra emeli az általános forgalmi adót. A rendelet 3. szakasza intézkedik arról, hogy az eddigi váltás-kulcsok miként módosulnak. Külön mellékleten közli a hivatalos lap ezeket a váltás-kulcsoknak a változását. Ebben a mellékletben csoportok szerint vannak felsorolva a régi váltás-kulcsok mellett a most megállapított új váltás-kulcsok. A rendelet 5. szakasza a kiskereskedelmi forgalomra vonatkozóan az eddigi 10 százalékos kulcsot 15 százalékra emeli, a gyártás helyén, illetőleg a vámkülföldről történő behozattal alkalmával fizetendő fényüzési adó kulcsának 13 százalékról 18 százalékra, a pezsgőnek és habzóbornak 20 százalékról 25 százalékra való emelését.

Az egészség útján megállapított fényüzési-forgalmi adóátalányokat a rendelet 6. szakasza egyharmaddal emeli.

A rendelet újból szabályozza a forgalmiadóváltásból, forgalmiadókból a városokat és községeket megillető részesedését. A fényüzési forgalmi adóból az eddigi 10 százalék helyett 7 százalékot kapnak a városok és községek.

Az elsőrangú fogyasztási cikkekre nem terjed ki a forgalmi adóváltás-kulcsok emelése.

Nem emelkedik a lisztforgalmiadó, a hús, zsír és cukor forgalmi adója, az élesztő, a margarin és étolaj kincstári részesedése. Nem érinti az általános forgalmi adó kulcsának emelése a fűszer- és gyarmatárúkat, valamint a textilipari termékek után a mezőgazdasági megsegítésére szolgáló alap javára fizetett forgalmi adóváltást, a textilipari termékek után fizetendő mezőgazdasági és nyersanyagbeszerzési termékek után fizetendő mezőgazdasági és nyersanyagbeszerzési hozzájárulást, a szén után fizetendő szénadót és a Horthy Miklós Repülőalapot, valamint a nemzeti filmgyártás támogatására a mozgóképüzemek által az általános forgalmi adóval együtt fizetett hozzájárulást sem. A rendeletekkel kapcsolatos kérdések tisztázására az úrkormánybiztos szakmai szerinti fogja a tárgyalásokat folytatni.

Mennyivel drágulnak a villamoslámpák?

A rendelet felhatalmazást ad a pénzügyminiszternek, hogy az izzólámpákat, ivlámpákat, neonlámpákat, elektroncsöveket, illetőleg a rádiólam-pákat kincstári részesedéssel terhelje meg.

A pénzügyminiszter a felhatalmazással élve, meg is állapítja az izzólámpák új kincstári részesedését. A zselblámpákban használt izzólámpák után darabonként 1 fillér a kincstári részesedés. A legfeljebb 20 voltig terjedő feszültségre és 5 watt fogyasztásra készült lámpák után 15 fillért, 5 watton felül 30 fillért, és 20 voltnál magasabb feszültségre készült 25 wattos lámpák után 53 fillért, 40 watton után 60 fillért, 60 wattos izzólámpák után 75 fillért, 75 wattos lám-

pa után darabonként 97 fillért kell fizetni kincstári részesedésként. A kincstári részesedés kulcsa 160 wattos izzólámpánál 1.28 pengő és fokozatosan emelkedik, úgy hogy az 1500 wattos izzólámpa után már 9 pengő a kincstári részesedés összege. A rádió-lámpák közül az egyenirányú csövek adómentesek, a többi rádiócső fogyasztási adója és kincstári részesedése a mai naptól kezdve így alakul: 3 wattig 2.25 pengő, 3 watton felül 15 wattig darabonként 4.50 pengő, 15 watton felül 100 wattig 15 pengő, 100 watton felül 250 wattig 45 pengő. A kincstári részesedést a gyárból való elszállításakor, külföldi árunál pedig a megvámolásakor kell fizetni.

Sör, cigaretta, papír, szesz, benzín adója

A sörnél a kincstári részesedés emeli a sörlé minden hektoliterje és a 100 fokú cukormérő minden foka után összesen 1 pengőt kell fizetni. A nem erjesztéssel előállított ecetsav minden hektoliterje és minden százalékos ecetsav tartalma után 6 pengő 50 fillér a kincstári részesedés.

A szivarkahüvely után dobozonként legfeljebb 100 hüvely tartalommal 23 fillért, ezt meghaladó tartalommal minden megkezdett 100 hüvely után 23 fillért kell fizetni kincstári részesedés címén, a szivarkapapír után a 60 lapos csomagnál 9 fillér a kincstári részesedés.

A fogyasztási, illetőleg a felhasználás módját tekintve, különböző mértékben emelkedik a szesz egyedárusági eladási ára is.

A kincstári részesedés 100 kiló benzinnél, melynek sűrűsége 12 fok R mellett 730 foknál kisebb, 53 pengő, 730 vagy annál nagyobb foknál a mezőgazdasági célra használt motorok hajtására szolgáló benzín után 8 pengő, a gazdasági vasutak vonatolásánál használt benzín után 8 pengő, egyéb célokra szolgáló benzín után 31 pengő, a mezőgazdasági célra használt motorok hajtására szolgáló petróleum után 4 pengő, egyéb célokra szolgáló petróleum után 20 pengő.

Aknák Stockholm előtt

A svéd kormány határozata alapján a Stockholm előtti szigetvilág bizonyos területein aknákat helyeztek el.

A közszállítások és a munkabéremelkedés

Az iparosok sorában igen élénken tárgyalták azt a kérdést, hogy milyen eljárást kövessen az iparos akkor, ha közszállításban dolgozik, pályázatot ad be és közben az anyagárak s a munkabérek emelkednek. Az asztaloszakosztály is tisztázni akarta ezt a kérdést. Az IPOK ebben a kérdésben véleményt küldött le az Ipartestülethez, melyben részletesen tárgyalja a kérdést. A mód meg van arra, hogyan kell az iparosnak eljárni, hogy az időközben történt munkabéremelést, anyagdrágulást a megrendelőre áthassa. Részletes felvilágosítás nyerhető az Ipartestületnél.

A dohánygyártmányok új árai

Mint már jelentettük rendeletileg felemelték a dohánygyártmányok árát. Az áremelkedés 25 százalékra tehető, de az emelés mértéke a különféle gyártmányoknál nem egészen egyforma.

A leggyakrabban előforduló dohánygyártmányok új eladási árai (a régi árak zárójelben) a következők:

Cigarettek: Coronas 18 (14), Coronitas 13 (10), Ghiubek 12 (9), Stambul 11 (9), Khedive 10 (8), Vitéz 10 (8), Darling 9 (7), Memphis 7.5 (6), Extra 6 (5), Princessas és Mirjam 5.5 (5.5), Király 4.5 (3.5), Hercegovina és Symphonia 3.5 (3), Levente 2.5 (2) fillér.

Szivarok: Regalia Media 28 fillérről 35 fillérré drágult. A Regalitának új ára 34 (28), a Havanna-Virginianak és a Britannikának 30 (24), a Trabucosnak és a kis Regalia Mediának 25 (20) fillér lett az új ára, de a Turul, amely eddig szintén 20 fillérbe került, csak 4 fillérrel lett drágább. A Cuba új ára 20 (16), a Portorico 13 (11), a Joviales 11 (9) és a Cigarellos, valamint a Faintos 8 (6) fillér lett.

A cigarettadohányok közül a Finom Pürsicsnak, amelynek 100 grammja az eddigi 4.20 pengőről 6.50-ra emelkedett, a 25 grammos Finom Török, amelynek új ára 1.20 pengő (90 fillér) lett, a Finom Hercegovina, amely szintén 25 grammos csomagként 57 fillérről 76-ra drágult, a Balkán, amelynek új ára 46 (34) fillér lett.

A pipadohányok közül a legnépszerűbb a Gentry, 50 grammos szelencében új ára 1.90 (1.40), a Kapadohány

Görömbey Péter esperes meghalt

A magyar református egyháznak harcos, kiváló tagja dőlt ki az élek sorából. Meghalt Görömbey Péter nagykállói lelkész, esperes, egyházkerületi tanácsbíró, az egyetemes zsinat tagja. Hatvanéves korában rövid betegség után ragadta el a halál az életerős férfit.

Görömbey Péter igaz-vevő magyar kálvinista pap volt. Kiváló egyházi szónok, mely történelem-tudás. Szókimondó ember volt, nagy tudása miatt „élő lexikonnak” nevezték. Debrecenben több ízben tartott előadásokat, melyeket nagy figyelem kísért. Az egyházkerületi gyűléseken mindig megjelent, felszólalásait mely meggyőződéssel jellemezte.

Kiváló képességeihez jó szív párosult. Tíz gyermekéből négy maradt

Pünkösdre**Zsoltár Imakönyv Biblia****„Méliusz” könyvkereskedésből**

25 grammos csomagban 14 (11) és a vegyes törmelék 28 (20) fillér lett.

Tegnap reggel hivatalosan még nem tudtak az összes trafikokban a dohányárak emelkedéséről. A délelőtti folyamán megjelentek a trafikokban a pénzügyőrök, akik felvették a leltárt és így délfelé már mindenhol az új árakon adták a dohánygyártmányokat. A dohánykiszárusok 9 százalékos jutalékát a Dohányjövődék 8 százalékra csökkentette.

életben s rajtuk kívül testvére gyermekeit is ő nevelte.

Görömbey Péter Debrecenben végzett középiskoláit, teológiát pedig Debrecenben és Kolozsváron. Sokat járt külföldön, Berlinben, Bécsben, Kölnben, egyházi zsinatokon, mint a magyar református lelkész kar képviselője jelent meg. A debreceni teológián is éveken át dolgozott, mint tanársegéd. Értékes munkásságával minden vonatkozásban résztvevett az egyházi életben. 1919 óta nagykállói lelképásztor.

Halála széles körben keltett mély részvétet, temetésén Varga Károly nyírbelényesi és Torma Béla kálvinszemélyi lelképásztorok végzik a gyászszertartást s azon a református egyházi élet számos tagja fog megjelenni.

Esterházy János beszéde a szlovák parlamentben

Pozsony, május 9. Esterházy János gróf a szlovák parlament ülésén beszédet mondott. — Sajnálatos kell megállapítanom — mondta —, hogy a részéről tanúsított magatartást, amely végeredményben a szlovákiai magyarság igaz hangulatát kell hogy visszatűkrözze, nem értették meg, sőt sokszor olyat próbáltak egyesek belemagyarázni egy-egy cselekedetembe, ami a valóságnak soha meg nem felelt.

— Nyiltan és bátran vallom azt a tételt, amely szerint nekünk magyaroknak és szlovákoknak azt kell keresnünk, ami bennünket közelebb hoz és nem azt, ami eltávolít. Csarogorsky képviselőtársam és még egy-néhány kollégája interpellált a kormányhoz az én gyakori pesti utazásaim miatt és amiatt, hogy a pesti rádióban 1940-ben is beszéltem a Magyar Házak mozgalmáról.

— Igenis járok Pestre. Akkor járok, amikor úgy érzem, hogy valami bajon segíteni kell. Elárulom azt is, hogy pesti utazásaim alkalmával néha feljárom a magyar miniszterelnök úrhoz és a külügyminiszter úrhoz is. Azt is megmondom — mert nem vagyok nagyképi, — hogy az előbb említett utakkal nem nagy politikai kérdésekről beszélünk és nem azt tárgyaljuk, hogy miképpen fog a háború után Euró-

pa térképe alakulni, hanem igenis a nem igazolt vasutasok és postások érdekében és hasonló más ügyekben járok el és ha akadna valaki, aki szavaimat kétségbe vonná, írásbeli bizonyítékokat fogok bemutatni arról, hogy intervencióm folytán hány szlovák állami tisztviselő nyerte vissza kenyérét.

Horthy Istvánék Kairóban

Kairó, május 9. Semsey Andor gróf kairói magyar ügyvivő szerdán délután ünnepi ebédet adott Horthy István és felesége tiszteletére. Az eredetileg tervezett estebédet a légóltalmi gyakorlat miatt nem lehetett megtartani. Ebéd után Horthy István és felesége megtekintette a piramisokat és a szfinxet, majd látogatást tettek az udvari méltóságoknál.

Az Amerikába irányuló hajóforgalom fenntartása bizonytalanabbá vált

Az Egyesült Államok nagykövetsége felszólított minden Spanyolországban élő amerikai állampolgárt, hogy szálljon a legközelebb Amerikába induló hajóra, miután az Amerikába irányuló hajóforgalom fenntartása bizonytalan.

HIREK

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Debreceen, József kir. herceg ucca 1. szám.
Telefon nappal: 27-87. (3 mellékállomás),
éjjel 27-89. Előfizetési árak havonta:
8.— pengő, negyedévenként 9.— pengő,
félévre 18.— pengő, egész évre 36.— pengő.
Egyes szám ára hétköznap 12 fillér, vasár-
nap 24 fillér.

Árnyékszertárak éjjeli szolgálata május 4-én reggel 8 órától, május 11-ig:
„Kossuth”, Plac ucca 26., telefon: 29-56. sz. — „Magyar korona” Kálvin-tér 15., telefon: 16-06. — „Arany János” Csapó ucca 66., telefon: 11-78. — „Hungária”, Vargakert, telefon 28-25.

Emlékezés Magyar Imrere

Irta: Ferencznye Orosz Margit.

Holdvilágos néma éjjel,
Muzsikaszó hallszik széjjel.
Az a régi nótá járja
„Lehullott a rezgő nyárfa”.

A szívekbe titkos bánat
Mégújulva fel-fel támad.
Hisz ez volt kedvenc nótája
„Lehullott a rezgő nyárfa”.

Néma éjjel tisztán hangzik
Bús szemekből könny patakzik.
És a nótá egyre járja
„Lehullott a rezgő nyárfa”.

A hegedű zokog halkán
Míg egyszer csak húrja pattan.
Hangja elhal, esend lesz síri,
A felhő kezd csendben sírni.

— A Debreceni Tisza István Tumormentes Társaság III. szakosztályának májusi ülését máj. 10-én délután 6 órakor a Közpointi Egyetem XV. számú tantermében tartja XXXII. ülésségét. Targyszorozatok: Dr. Bejczy Dénes I. tag: Az 1939-40-es évi. Dr. Ifj. Tankó Béla I. tag: Újabb fellegások a biológiai cukoroxidáció kémizmusáról.

— Az egyházmegye vezetőségének látogatása a debreceni ref. elemi iskolákban. Szentpéteri Kun Béla főgondnok és Szász Imre dr. esperes a múlt hét folyamán a debreceni tantervű látogatást meg, a hét első napjaiban pedig a nem református jellegű debreceni iskolákban figyelték a református vallásoktatást. Majd a debreceni református elemi iskolákban és lelkipásztori hivatalokban tett látogatást az egyházmegye vezetősége. Ezek a látogatások a mai napon is folytatódnak. Szombaton délelőtt 9 órakor szülőik jelenlétében énekbemutatót vesznek részt az egyházi férfiak a Baltázár Dezső uccai központi elemi iskola udvarán. Utána 10 órakor záróértekezlet lesz, melyen imát mond dr. Szász Imre esperes. Az eddig tapasztaltak a legnagyobb megelégedéssel töltötték el az egyházmegye vezetőférfiak, akik az ünnep után az egyházmegye többi közösségében folytatják a vizitációt.

— A Tiszántúli Szépművészeti Társaság máj. 10-én délután 6 órakor a városi levéltárban ülést tart.

— A MANSz közgyűlése. A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének debreceni szervezete máj. 10-én délután 6 órakor tartja közgyűlését a városháza dísztermében. Erdeklddöket szívesen lát, tagjait elvárja az elnökség.

— Nincs pályázó 15 közigazgatási tisztviselői állásra Pest vármegyében. A minimális javadalmazások miatt eredménytelenek maradtak a pályázatok. A megyéné 15 fogalmazói állás nincs betöltve.

— Április hónapban a felekezeti temetőkhöz levő holttestek kiásására és a Köztemetőben leendő újra eltemetésére 42 engedélyt adtak ki. Temetés 24 esetben történt, amelyek közül 70 ingyenes. Debrecenből elszállítottak 4 halottat. A Köztemető április havi bevétele 19,922,36 pengő volt.

— Tokiónak hét millió lakosa van a legújabb népszámlálás szerint. Az idegenek száma csak 5482. Az elmúlt évben 115,982 gyermek született a japán fővárosban.

— Franciaországban a szacharin szabad használatát engedik meg, hogy a cukort pótolják. Magánszemélyek tíz deka szacharint tarthatnak.

— Az olasz vasút 100 éves. A századik évfordulót május 8-16. között az egész országban megünneplik. A legnagyobb ünnepélyt Nápolyban rendezik meg.

— Az ir elnök rádiószózatot intézett az ország lakosaihoz. Nyugalomra intette őket, kérte, hogy tartózkodjanak minden merénylőtől, mert ha az országot polgárháború fenyegetné, akkor könnyű zsákmánya lenne az ország egy ellenséges hatalomnak.

— A gabonakészleteket összeírják Jugoszláviában. A jugoszláv kereskedelmi miniszter rendelkezést adott ki, melyben a gabonakészletek kötelező összeírásáról intézkedik. A rendelkezést minden gabonakereskedő köteles a készletét könyvben kimutatni, minden beszerzést, eladást beírni. Bejelentés alá esik a búza, rozs, árpa zab, tengeri, búzaliszt. A jugoszlávok a franciáknak az újabb megállapodás értelmében 50 vagon szállomát, 50 vagon sertésszirt adnak át.

— Bukarestben drágult a kenyér. A barna kenyér árát hét leiról kilencere, a fehér kenyéret kilenéről tízre emelték fel.

— A debreceni gör. kat. Legényegylet folyó hó 12-én este 8 órai kezdettel az árvízkarosultak javára műsoros estet tart, melyre az egyesület barátait szeretéttel meghívja a Rendezőség.

— Testvérenek értéktárgyait eladta Ecsedi János 38 éves hajdúbosszörményi lakos és nem számoit el a pénzzel. A testvére, aki ny. esendörtiszthelyettes, feljelentette és így került Ecsedi János a debreceni törvényszék elé. A esütörtökön napon a főtárgyalást nem lehetett megtartani, mert csak a vádolt jelent meg. A bíróság elnapolta a tárgyalást, de pénzbürsággal sújtotta a tanukat és a károsultat, amiért nem jelentek meg az idézésre.

— Kiöntötte marólguggal a lakótársa egyik szemét Józsa községben Kiss Zsuzsanna, aki ellen megindult a bünyvádi eljárás. A debreceni törvényszék megtartott tárgyaláson Kiss Zsuzsanna elmondotta, hogy önyvédelemből eselekedett és nem volt szándékában lakótársát megsérteni. A marólgugos esupor lakótársa, Pataky József kezében volt, aki részegen került baba a koresmából és őt akarta leütni a marólguggal. Dulakodás közben verte ki kezéből a esuport és akkor esapódott a marólgug Pataky szemébe. A bíróság a bizonyítási eljárás adatai alapján felmentette a vád alól Kiss Zsuzsannát.

x Mozart-est a zenekolában. Jegyek ingyenesen igényelhetők. Vár ucca 1. sz.

— A debreceni zsidó gimnázium ünnepi köré, vasárnap este 8 órakor a hitközség tanácstermében Ráji születésének 900 évfordulóján, emlékünnepélyt rendez, melynek keretében dr. Weisz Pál főrabbi beszédek mond és a gimnáziumi énekar is közreműködik. — Rothmann Emil karnagy vezetésével. — Helybiztosítás Csillagnál.

— Zsidó istentiszteletek. A debreceni statusquo ante izraelita anyahitközség templomaiban az istentiszteletek rendezése május 10-17. Pénteken este a Deák Ferenc uccában 6.55 órakor, a Kápolnási uccában 7.10 órakor. Szombaton reggel mindkét templomban 7 órakor, délelőtt a Kápolnási uccában (ifjúsági) negyed 10, a Deák Ferenc uccában fél 11, délután a Kápolnási uccában ifjúsági fél 4 órakor, mindkét templomban 5 órakor, este 7.55 órakor, köznap reggel negyed 7 órakor, este fél 8 órakor, vasárnap este a Kápolnási uccában negyed 8 órakor. — Hítsonoklat szombaton délelőtt az ifjúsági istentiszteleten a Kápolnási uccában. Szentírásmagyarózat: vasárnap este a Kápolnási uccában. — Rabbiság.

— Istentiszteletek ideje az orth. isr. templomban. Pénteken délután 6.05 órakor, szombaton délelőtt 7.30 órakor, délután 5.30 órakor. Szombat kezdete pénteken délután 6.43 órakor, vége szombaton délután 7.53 órakor.

— Estélyekre, lakodalmakra stb. sem lehet kapni rendkívüli cukoradagot. A magyar kir. Földművelésügyi Miniszter Urnak 154,600—1940. IX. számú körrendeletének VIII. pontja értelmében rendkívüli alkalmakra (mint estélyek, lakodalmak, jótékonykéltű teák, búcsúk stb.) magasabb, vagy rendkívüli cukor adagok kiutalására irányuló kérelmek nem teljesíthetők. Ennélfogva a közlelmézési ügyosztálynak nem áll módjában az, hogy az említett rendkívüli alkalmakra bármilyen mennyiségű cukor kiutalását eszközözhesse. Polgármester.

— Szász Ila, az ismertnevű művésznő, akinek színészpárodiai hosszú ideig kedvelt műsorai voltak a pesti színpadoknak és a rádióknak, tragikus körülmények között meghalt. Nemrégiben súlyos influenza támadta meg, majd agyhártyagyulladásra kapott és már a leg-gondosabb ápolás sem menthette meg életét.

— Háromhónapi fogházra ítélték vízvezeték-lopás miatt Karap József munkást, aki Debrecenben a Gyadányi utcáról Szabó Sándor ny. százados udvaráról ellopott két méter esövet. A bírósági tárgyalás során tagadta, hogy lopta volna a esövet. Azt hangoztatta, hogy találta a temetőben eldobva. Karap úgy került a hatóság kezébe, hogy a esövet Pásztor Károlynak akarta eladni, aki a vízvezeték szerelése és felismerte a esodarabot. Karap nem nyugodott meg a háromhónapi fogházban és fellebbezést jelentett be.

— A poseni különbíróság Gnesenben tartott ülésén két lengyel férfit fegyverrel elkövetett súlyos köznyugalom háborításáért halálraítélte. — Utitársat keresek pünkösdre, szép kárpátaljai autótúrához, dr. Lévyay ügyvéd, József kir. herceg ucca 4. szám, telefon: 12-78.

— Elsikkasztotta az előfizetési díjakat egy újságárú rikkancs és 204 pengővel károsította meg megbízóját. A törvényszék esütörtökön vont a kérdésre az illetőt s elítélte kéthónapi fogházra. Az ítélet jogerős.

— Dohányt loptak szállítók közben a székéről Stadler József, Fodor József, Matil Mihály, Pakjos György, Haenel Viktor. A leveles dohányból adtak Bőre Sándornak is olesó áron. A debreceni törvényszék esütörtökön tartott tárgyalást a dohánytolvajok ügyében és fejenként elítélték őket 15—15 napi fogházra. Bőre Sándor orgazdaság miatt 10 napi fogházbüntetést kapott.

— Megszúrta a koresma előtt Papp Péter debreceni munkás Luszti Péteret, mert az kivezette őt a koresmából az uccára. Kiderült a megindult vizsgálat során, hogy Papp italosan tért be a koresmába, hogy tovább italozzon. A koresmában a rádiót bekapesolták, de Papp tiltakozott a rádiózene ellen és kijelentette, hogy ő esendben akarja megünni a borát. Olyan lármát esített, hogy a rádiót is le akarta verni, hogy szükséges volt a kivezetése. Papp Pétert súlyos testisértes miatt vonják kérdésre.

— Az útkaparót, id. Juhász Jánost megtámadták a halápi úton id. Vértési Sándor és felesége. Az öreg útkaparót alaposan elverték és Vértésiné még seprével is ütötte. Az útkaparó jelentése alapján megindult az eljárás a házaspár ellen.

— Drágán adta a Gül Baba burgonyát Tóth Sándorné piaci árus és a jelentés szerint 12 filléres ár helyett 15 fillérjével adta kilóját. Az eljárás megindult a piaci árus ellen.

— A kutyák kötelező beoltásának utolsó terminusa május 11. Mint tudvalevő, Debrecenben kötelező az ebeknek veszett-ég elleni beoltása. A vonatkozó miniszteri rendelet értelmében a város területén csak olyan ebet szabad tartani, amely veszettég ellen beoltott. Aki kutyáját ebben az évben még be nem oltatta, el ne mulassza május hó 11-én délelőtt 8 és 12 óra között elővezetni oltásra a Baromvásártérre. Ez az utolsó alkalom arra, hogy büntetés következménye nélkül eleget lehet tenni a rendeletnek. Ezen időponton túl ugyanis a be nem oltott kutyák gazdáját kihágás miatt megbüntetik, a kutyáját pedig hatósági úton beoltják.

Hozzászólás a zálogházi kérdéshez

Örömmel látom, hogy lapjuk még a mai mozgalmas időkben is helyet tud szorítani olyan problémák tárgyalására melyek ha nem is „világrengetők” de sok szegény embert érdekelnek. — Ilyen a zálogházi kérdés, melyről már két esetben is olvastam a „Debrecen” hasábjain.

A mai nehéz viszonyok között sok kis ember félve őrzött értéktárgya vándorol a zálogházakba. Nagyon fontos, hogy a zálogházi intézménytel teljesen szociális és altruista szempontok érvényesüljenek. A múltkori hozzászólásokban az volt kidomborítva, hogy a ki nem váltott zálogházi tárgyak a városban potom áron kelnek el, éppen amiatt, mert nem elég széles körben publikálják az árverés időpontját és a közönségnek az a része, mely tudna vásárolni, nem tud hozzáférni az árverésekhöz.

Ez tényleg úgy van. De nem ebben van a kérdés lényege, hanem inkább abban, hogy a szegény emberek érdeke megóvassék. Fődolog volna, hogy a oeltett az elárverezett értéktárgyak és az arra felvett összeg különbségét minden esetben megkapja és hogy az árveréseken a legmagasabb árak alakuljanak ki.

Mert mi a helyzet manapság. Mondjuk egy szegény ember bevizsi végső kényszerűségében (tegyük fel) jeggyűrtjét a zálogházba. A húszpengős gyűrtjűre legjobb esetben kap nyolc pengőt. Nem tudja kiváltani és meghoszabítani, árverésre kerül az értéktárgy, el kell 12 pengőért. Ki károsodik itt? Senki más, csak a szegény ember. Ha a zálogintézet minden esetben köteles volna visszatéríteni a különbséget az árverési eladási ár és a beszerzés között, mindjárt más lenne a helyzet. A szegény embert nem érné veszteség.

Es még egyet! Olvastam a kecskeméti újságban, hogy Kecskemét városa a postatakarékhoz fogja átadni zálogházát és erre nézve már eredményes tárgyalások is folynak. Felvettem a gondolatot, nem-e volna helyes, ha Debrecenben is hasonlóképpen a postatakarék venné át a zálogházi intézményt. Ez volna igazán megnyugtató a közönség szempontjából és ez a megoldás alkalmas lenne a szociális és altruista szempontok érvényesítésére. Tapasztalatból tudjuk, hogy Budapestben, ahol a postatakarék zálogháza működik, a legnagyobb becsértéket adja a beadott tárgyakra, míg vidéken az alkalmazott becsűsök felelősségtől való tartózkodása olyan becsértéket eredményez, ami nem felel meg a való értéknek és csak a rászorult közönség hátrányára szolgál.

A postatakarék tudna gondoskodni az árverések kellő nyilvánosságáról, sokféle eszköze és módja van hozzá. Nem fordulna elő, hogy potom áron kötvavetyéljenek el értéktárgyakat és talán el lehetne azt is érní, hogy megfelelő rendelkezések révén, a kölcsönadott összeg és az árverésen elért összeg közötti különbség minden esetben visszajutna a megszorult szegény embereknek, hiszen az adminisztrációs, kezelési és raktározási költség bőségesen kikerül a magas kamatból.

T. I.

— Milliomos földbirtokosok valuta-pere. Budapestről jelentik: A budapesti büntetőtörvényszék tegnap folytatta a milliomos angol földbirtokosnó Marschall Károly Ernőné és farsai valutabünygének tárgyalását. Kihadgatták Porgesz Fülöp vádoltat tagadta bünyőségét. A tárgyalás során kiderült, hogy a csekkek egyrészt Dusinszai főrabbi címére juttatták ki borítékban. Polgész elmondotta, hogy Dusinszki főrabbi annakidején a fivérért oktatta a lalántán, majd később Husztra helyezték át. Onnan ment ki Palesztinába. Több iratot ismertetett az elnök, majd a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta, amikor a anúkihallgatásokra kerül sor.

— Hogyan védené meg Hollandia semlegességét. A holland haditengerészet meghívta a háborút nem viselő államok sajtótudósítóit egy hadihajóra, hogy bemutassa nekik: hogyan védelmeznék meg Hollandia semlegességét az Eszaki-tenger partján.

— Rimaszombat szobrot állít Blaha Lujzának. Rimaszombat megyei város közgyűlése elhatározta, hogy a város szülöttjének, Blaha Lujzának bronz mellszobrot állít. A szobor Bory Jenő alkotása.

Színház, Film, Szórakozás

Színházi Iroda jelentés:

Pénteken este az óriási sikert aratott **Cím a kiadóban**, Koltay Imre mesés nagyoperettje kerül színre.

Szombaton délután filléres helyárrakkal a **Katinka**, Bihari-Máté nagyszerű huszároperettje kerül színre.

Szombaton este Jacobi Viktor hallhatatlan nagyoperettje: **Sybill** van műsoron, Ihász igazgató felleptével, Sándor Anna, Ferenczy Marika, Dolly Ferenc, Nádor Jenő játsszák a főszerepeket, Ihász igazgató mellett.

Vasárnap délután rendezés helyárrakkal **Sybill**, este új betanulásban Fall Leo világhírű remeke: **Az elvált asszony** kerül felújításra, Nádor Jenő rendezésében.

Hétfőn délután a **Csárdáskirálynő** kerül színre, mérsékelt helyárrakkal.

Cím a kiadóban

Koltay Imre operettje ügyes, fordulatos meséjű, sok szerzői leleménnyel írt darab, melyben a szokványos operett figurák mulatságos jelenetek keretében gördítik előre a mesét a többszörösen happy-endes befejezéséig. A zene, mely szintén Koltay munkája színes kellemes muzsika, nem egy olyan száma van — főleg a spanyol tánczene és a tangó —, mely megérdemelné, hogy sláger legyen belőle. A bemutatón a közönség kitűnően szórakozott, sokat tapsolt, a „Cím a kiadóban” határozottan sikert aratott.

Dolly Ferenc rendezése színvonalas, művészi munka. A nagyjelenetekben színessé, mozgalmassá tudja tenni a színpadot, a duetteknek meg volt az intim hangulata. Mint szereplő is nagy sikert aratott finoman átélte, közvetlen játékaival. Sándor Anna szépen énekel kedves bájjal játszott, spanyol táncának kirobbanó sikere volt. Mihály Vilcsi egy öreg leány alakját ragyogó művészettel, finom karikírozással vitte színpadra. Kamilli Judit kellemes játéka, ügyes tánc. Ferenczy Marika egészen egyéni humora, magával ragadó temperamentuma, Antalffy József remek tánci, izés komikumja nagy sikert aratott. Finom, szép, melyen emberi alakítást nyújtott Nádor Jenő, Nagy Ferenc tehetséges alakítása, Nagy Miklós groteszk figurája, Kovács Aladár kis jelenetében is megcsillanó tehetsége, Garamszeghy rokonszenves játéka, jó figurákkal járultak a sikerhez. Murányi, Agárdy, Csonka, Kassai, Bagossy, Andai és László, jól egészítették ki az együttest. Csanak Béla nagy kifogástalanul dirigálta a zenekart. (k. i.)

SZÍNHÁZI KISTÜKÖR

FOLYNAK A PRÓBÁK a legszebb operettből, az „Elvált asszony” felújítására lázasan készül az Ihász-fársulát. Az „Elvált asszony” az ünnepi műsor két esti előadását tölti be, maradéktalan élményt jelentve a közönségnek. Az ünnepi műsor egyébként joggal nevezhető a „legszebb operettek műsorának”, mert azon Fall Leo remeke mellett a „Sybill” és „Csárdáskirálynő” szerepel.

NAGY FELTÜNET keltett Ihász-direktor kezdeményezése a népszerűsítő színházi előadásokkal. A filléres helyárrakkal is lényegesen olcsóbban a színpad slágeroperettjeiből az ünnep után négy délutáni előadást tart olyan helyárrakkal, hogy mindenki számára hozzáférhető legyen a színház látogatása. Minden elismerést megérdemelt Ihász-igazgató kezdeményezése.

A film világából

Az agglégányadó bevezetése különösen aktuálissá teszi a Három agglégány nősülne című legújabb Tóbiás filmet. Három megrögzött agglégány a főhős ennek a mulatságos komédiának a bármennyire gyűlölik is a nőket s meg akarják övni unokaöccsüket a házasság veszélyétől, mégis kénytelenek egy hájos szőke fruska ravaszkodására beadni a derekukat. A mosolygós Gusti Huber parádés szerepet kapott, de kitűnő szerephez jutott a három agglégány: Theo Lingen, Franz Schafheitlin és Hans Holst is. A tempós rendezés Lingen érdeme, a fülbepléves muzsikát pedig a népszerű német slágerkomponista, Peter Igelhof szerezte.

Közérdekű levél

Nem tudom volt-e eredménye a Pesti úti előfizető múltkorai felszólalásának a Pesti úton, az ottani szemétkelést illetően, de hogy más uccákon nem volt, arra szomorú példa a Montezredes u. 8-10. számú épület sarkánál és az Ötmalom uca 5. számú ház előtt tornyosuló két szemétdomb. E két ucca a város szívében, a belterületen van, a múlt észön összegyűlt szemét csak a múlt hó elején lett kiszállítva, a hótömeg eltakarodása után, de a két szemétdomb rohamosan nőtt, mert amint tartalmából látszik, nemcsak az ucca, hanem a környező udvarok szemeteiből és hulladékaiból is táplálkozik s melegágya es bőséges terjesztője a külföle bacillusoknak és baktériumoknak, úgy-hogy bizony nemcsak köztisztasági, de főleg közegészségügyi szempontból nagyon kívánatos volna — ha már szemétládák nincsenek — e betegséges-fészkeknek, nem havonta, hanem minél rövidebb időközökben való eltakarítása. A folyó hó elején ugyanis megint el lett tüntetve a két domb, hogy helyet adjon az újbabknak. Egy arrajáró.

Komoly sajtópropaganda nélkül nincs belső idegenforgalom

A Magyar Vidéki Sajtótudósító jelenté, hogy a Gazdaságkutató Intézet legújabb adatai szerint az elmúlt évben a Budapestre irányuló belső idegenforgalomban az érkezők száma az előző évvel szemben 44 százalékkal, tartózkodási idejük 45 százalékkal emelkedett. A háborús viszonyok miatt szinte teljesen leromlott a külföldről származó idegenforgalmunk, s ha belső idegenforgalom nem emelkedett volna, úgy valószínűleg katasztrófa lenne ez Budapest egész vendéglátó iparára nézve. Különösen érdekes a statisztikának az a megállapítása, hogy tavaly a főváros téli szezonja erősebb volt a nyári Budapestnél. A Gazdaságkutató Intézet az adatok seregéből kétségbevonhatatlanul megállapította, hogy az elmúlt évben Magyarországon talán első ízben fejtettek ki idegenforgalmunk vezetői rendszeres irányító és tájékoztató propagandát, amely értékes lendítő erőt jelentett. A sajtó nagy tömegirányító erejét mutatja a jeletéseknek a magyar vidék idegenforgalmára vonatkozó része, amelyből kiderül, hogy azok a városok és idegenforgalmi körzetek, amelyek felismerték a helyzetet és csatlakoztak a gyorsabb ütemű, céltudatos propagandaakciókhoz, nem egy esetben kiugró forgalomemelkedést értek el szemben azokkal az vidéki idegenforgalmi gócpontokkal, amelyek még most sem látták szükségességnek a propagandát és főképpen a sajtó támogató lehetőségeinek fokozott igénybevételét. Kíváncsinosnak látszik, hogy a magyar idegenforgalom felelős irányítói levonják mindezeknek tanulságait.

Megmentették a Blücher hadihogóját. A wilhelmshaveni tengerészeti helyőrségi templomban emlékülünnepet rendeztek a norvégiai hadjárásban elesett német tengerészkatonák emlékére. Ez alkalommal ereklégyanánál helyezték el a templomban a Blücher námet cirkáló hadihogóját, amelyet a hajó elsüllyedésekor a hajózenekar főboistája mentett meg.

Az angol admirálisnak már a 11-ik irattáskája veszett el. A londoni rendőrség bejelentette, hogy az angol tengerügyi hivatal hivatalos okmányait tartalmazó táskát eltűnt. A táskát egy gépkocsiban felejtették. A háború kitörése óta ez már a tizenegyedik eset.

A beregszászi törvényszéken annyira elszaporodtak a válókeresetek, hogy a polgári ügyek felét házasságbontó perek teszik ki. Az új bontó-kereseteket leginkább az asszonyok adták be, akiket cseh vagy más nemzetiségű férjeik a felszabadításkor itthagytak. Ezeket a kereseteket tárgyalás nélkül visszautasították, mert Magyarország és Csehszlovákia között e téren még nincs meg a megfelelő jogi rendezés. Ahhoz, hogy feleségek is indíthassanak bontópereket, nemzetközi megegyezés volna szükséges; amíg ez nincs meg, csak az eltávozott férjek üggyelhetők be a válóper ügy, hogy abban ítéletet is hozzanak.

Hankiss János előadása Nápolyban

Mint Nápolyból jelentik, Hankiss János debreceni egyetemi tanár a nápolyi Keleti Intézetben előadást tartott „Magyarország latin testvére” címmel. Az előadáson, amelyen Duidi akadémikus, az intézet elnöke elnökölt, többszáz főnyi előkelő közönség jelent meg. Sorában volt tizenkét egyetemi tanár, a nápolyi magyar főkonzuul és igen sok magasarangú tiszt. Guidi akadémikus este vacsorát adott Hankiss János tiszteletére.

Május folyamán megnyílik a turista és diákszálló

A közgyűlés egyhangúlag elfogadta az előterjesztést a Széchenyi uca 15. számú városi ház öt szobájának az Idegenforgalmi Hivatal részére turista és diákszálló céljára évi 500 pengőért átengedésére vonatkozólag. Grassl Herbert igazgató megbízást kapott az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivataltól, hogy az épületet sürgősen hozassa rendbe, hogy mielőbb átadható legyen rendeltetésének. A 60 személy részére alkalmas turista és diákszálló, amelynek szükségességét lapunk számtalanszor hangoztatta, így már május folyamán átadható lesz rendeltetésének.

Gyászrovat

Harangi Gábor 67. évében elhunyt. Temetése szombaton délután háromnegyednyolc órakor lesz a Kőztemető 4. ravatalozójából. Lakás: Ungvári szőlőtelep. Temetését: Bartha vállalata végzi, püspöki palota.

Szilágyi Sándor 78. évében elhunyt. Temetése szombaton délután 5 órakor lesz a Kőztemető 3. számú ravatalozójából. Lakás: Batori uca 21. szám. Temetését: Bartha vállalata végzi.

Szalkay Attila csecsemő, temetése pénteken délelőtt 11 órakor lesz az alagsorból, református szertartással. Lakás: Nyúl uca 9. Csurka temetkezés rendezésében.

Tóth Gáborné 38. Takács Erzsébet, rom. kat. életének 38. évében hosszas szenvedés után elhunyt. Lakás: Józsa ut 105. szám. Temetése pénteken délután 3 órakor lesz.

Id. polgár Matkó Jánosné szül. Boros Jullánna 71. éves, ref. gazdálkodó neje, temetése pénteken délután fél 2 órakor lesz a Kőztemető 2. A) terméből. Lakása: Homok uca 94. Pusztai temetkezési intézet.

Magyar festő lefestette XII. Pius pápát. Patay Mihály Olaszországban élő magyar festőművész elkészítette XII. Pius pápa arcképét és a képet megküldötte a Szentatyának. A magyar festőművész a vatikáni államtitkárságtól a következő levelet kapta: „A Szentatya örömmel elfogadta hódolatteljes ajándékát és szívből küldi apostoli áldását”.

Az ötezerórás Ausztrálián dán gőzöst francia torpedórombolók elsüllyesztették röviddel azután, hogy a Zeebrugge belga kikötőből kifutott.

Az árvízkiárvultak javára folyó országos gyűjtés végeredménye május 9-ig P 3.090.554.13 volt. (MTI)

A legfelsőbb szovjet tanács amaz elhatározásával kapcsolatban, hogy visszaállítja a szovjethadseregi tábornoki rangfokozatot, a Pravda azt írja, hogy ennek az intézkedésnek célja, a katonák fegyelmének és katonai vezetők tekintélyének megerősítése lesz, tekintettel a mostani nemzetközi helyzetre.

Közgazdaság

Búza tiszavidéki, felsőtiszai, dunatiszvári, fejérmegyei, dunántúli, kiskalföldi 77 kg-os 20.25, 78 kg-os 20.75, 79 kg-os 21.05, 80 kg-os 21.25, rozs pestvidéki 16.60—16.85, rozs más 16.50 17.05, sörárpa kiváló 22.60—22.85, prima 21.60—21.85 sörárpa 20.60—20.85 takarmányárpa I.-a 65—66 kg-os 18.60—18.85, középminőségű 18.10—18.35, zab középminőségű 20.60—21.15 tengeri 21.90—22.00, búzakarpa 14.65, 8-as takarmányárpa 16.60—17.35 P.

1940 május 10., péntek 7

FERENCVÁROSI SERTÉSVÁSÁR

A csütörtökön tartott ferencvárosi sertésvásárra felhajtottak 3545 darab sertést. A vásári állományból angol hússertésfelhajtás 1313 darab — Az irányzat vonatott. Árak uradalmi zsír-sertés páronként 340 kflón felül 135—136 fillér, szedett sertés I. 130—136 fill. III. 98—116 fillér, az I. sonkasertés I. 120—127 fillér, II. 106—116 fillér, — exportzsír márkázott 190 fillér.

SPORT

A TARTALÉKOS FERENCVÁROS ELLEN PONTOT SZERZHEZ A BOCSKAI

A Bocsikai csapata vasárnap Budapestén játszik a Ferencvárossal, melynek bajnokságra törő csapata egyben revansot akar venni az ősi debreceni vereségért is. A Ferencváros félcapatát nélkülözni kénytelen a Bocsikai ellen és ilyen körülmények között lehetőség van arra is, hogy a debreceni csapat pontot szerezzen. A Bocsikai az Elektromos elleni csapatával: Vöröss, Nádas, Janzós — Nagy, Mór, Békési — Kristóf, Berecz, Turay II., Füleki, Hárta együttessel áll ki, legfeljebb Csokai beállításáról lehet szó, de ez sem valószínű. A Ferencváros összeállítására még teljesen bizonytalan, anynyi sérültje van a csapatnak.

A DVSC a benmaradásért küzd Ungváron

A DVSC csapata az utóbbi hetek gyenge eredményei után javítani készül Ungváron. Minden bajnoki pont-ra égetően szüksége van ezután a lila-fehéreknek, mert már a 8-ik helyen, a kiesők között vannak és a gyilkos finisben, nagy konkurenciában nagyon nehéz lesz biztosítani a benmaradást. Keskeny felgyógyult, vasárnap már ő véd. A csütörtöki kétkapus edzésen a vasutasok biztalan mozogtak és ha nagyon befelelnek a mérkőzésbe, nem utópia, hogy haza tudják hozni a két pontot. A csapat összeállítására: Keskeny, Antal, Erdei — Ignácz, Gere, Papp — Drab, Szabó, Sidik, Bihari, Nagy.

A Szolnoki MÁV-vaj játszik vasutas bajnoki mérkőzést a DVSC hétfőn, ünnep második napján a Diószegi úti sporttelepen. Előzőleg az ifj. csapatok mérkőzések. Az érdekes mérkőzés lesz a pünkösdi sport egyetlen futball-eseménye.

A tisztviselőbajnokságot szombaton délután a DTE pályán az Igazságügy csapata mérkőzik a Bankosokkal.

Korábban kezdődik a Bocsikai—Ferencváros mérkőzés, hogy a debreceni játékosok még a délutáni vonattal elutazhassanak Békéscsabára, ahol hétfőn a Törekvással játszanak.

A DEAC csapata Budapestén játszik a BEAC-cal vasárnap Vass Antal játékezetésével a főiskolai bajnokságot.

Nehéz ügyé válik a DIMÁVAG óvása Perces ellen. A merev szabályok értelmében simán megkapná a két pontot a diósgyőri csapat, azonban Gidófalvi miniszteri biztos nem könnyen járul hozzá a pályán elért eredmények megváltoztatásához.

Három bajnokjelöltje van a keleti kerületnek. A DVSC II., DMTE és P. MÁV, a játékerőt tekintve alig van különbség a csapatok között és izgalmas küzdelem várható a hajrában. A tabella állása:

Debreceni csoport:

1. DVSC II.	16	12	3	1	51:11	27
2. DMTE	16	12	3	1	27:19	27
3. P. MÁV	16	11	3	2	52:12	25
4. DEAC	15	8	4	3	18:17	20
5. B. Turul	16	9	—	7	51:38	18
6. DDSE	17	6	4	7	29:35	16
7. Move HTE	16	6	3	7	26:49	15
8. D. MOVE	15	4	2	9	29:50	10
9. K. MOVE	14	4	1	9	8:31	9
10. BSC	13	3	1	9	17:33	7
11. HSE	20	—	—	20	4:25	—

A Bocsikai csapata csütörtöki edzésén a Repülők ellen 6:0 arányban győzött. A csatársorban játszott Csokai,

